

Παπανδρέου Ευάγγελος

Περίληψη Διπλωματικής Εργασίας

«Αποκλίσεις Χρήσεων. Η μεταβολή του αρχιτεκτονικού προγράμματος και της δομής στα προσφυγικά της Λεωφόρου Αλεξάνδρας».

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως αντικείμενο μελέτης, τις αποκλίσεις που παρατηρούνται από τις προβλεπόμενες από τον αρχιτέκτονα σχεδιαστικές υποθέσεις, κατά τη χρήση του χώρου. Οι αλλαγές αυτές με την πάροδο του χρόνου αναθεωρούν το αρχιτεκτονικό πρόγραμμα από τους χρήστες, ανάλογα με τις ανάγκες που θέλουν να καλύψουν. Η επέμβαση αυτή δεν πραγματοποιείται με αρχιτεκτονικούς όρους, αλλά ο ίδιος ο χρήστης επεμβαίνει στο κτίσμα. Ο μονοπρογραμματικός χαρακτήρας των χώρων παράγει σχέσεις που δεν είναι ανοιχτές στις αλλαγές. Σκοπός είναι να παρατηρήσουμε και να περιγράψουμε αυτή την απόκλιση, έτσι ώστε να τροφοδοτείται η σχεδιαστική υπόθεση από την εμπειρία του χρήστη με το χώρο.

Στην έρευνα του πεδίου αυτού χρησιμοποιήθηκαν τρία παραδείγματα, με βασικό κριτήριο την σχέση της κατοικίας και της εργασίας. Χώροι κατοίκησης που δέχτηκαν εκ των υστέρων χώρους εργασίας, με αποτέλεσμα να αλλάξει η μορφή τους μέσα από την αλλαγή του αρχιτεκτονικού προγράμματος. Τα παραδείγματα εκφράζουν τρεις βασικές φάσεις στην ανάπτυξη της κατοικίας στη πόλη της Αθήνας τον 20^ο αιώνα. Το πρώτο παράδειγμα είναι μία προσφυγική μονοκατοικίας στη περιοχή Βύρωνα κατασκευασμένη από πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Η δεύτερη κατοικία είναι ένα τυπικό διαμέρισμα σε μία μεταπολεμική πολυκατοικία της δεκαετίας του '60 -'70. Το τελευταίο παράδειγμα είναι μία μονοκατοικία στο Πικέρμι κατασκευασμένη στο τέλος της δεκαετία του '80. Και τα τρία παραδείγματα στην πάροδο του χρόνου απέκλιναν από το αρχικό

τους πρόγραμμα με την πρόσθεση χώρων εργασίας. Η προγραμματική απόκλιση, δημιουργεί προβλήματα λειτουργίας και είχε ως αποτέλεσμα την αλλαγή τη μορφής τους. Κατά τη διαδικασία της μελέτης συλλέχθηκαν πληροφορίες σχετικά με την καταγραφή της ιστορίας χρήσης του χώρου στο χρόνο που περιλαμβάνουν συνεντεύξεις των χρηστών, τεκμήρια [σχέδια, φωτογραφίες και αποτυπώσεις] και την παρατήρηση του χώρου με φωτογραφίες και σχεδιασμό διαγραμμάτων.

Ως πεδίο σχεδιαστικής μελέτης επιλέχθηκαν τα *Προσφυγικά της Λεωφόρου Αλεξάνδρας*. Χρησιμοποιούνται στο σχεδιασμό συμπεράσματα που εξάχθηκαν μέσα από την έρευνα πεδίου. Το κτιριακό συγκρότημα αποτελεί παράδειγμα συλλογικής κατοικίας προσφύγων και κατασκευάστηκε τη δεκαετία του '30. Είναι δείγμα του Ελληνικού μοντερνισμού, με κύριο χαρακτηριστικό την αυστηρή μορφολογία που υπαγορεύει ο φονξιοναλισμός. Συνέπεια της μονοπρογραμματικής, μονολειτουργικής δομής τους ήταν η αδυναμία του κτίσματος να προσαρμοστεί και να διαρκέσει στο χρόνο ενσωματώνοντας κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές μεταβολές. Σε αυτά τα στοιχεία επικεντρώνεται ο χαρακτήρας της επέμβασης. Η βασική υπόθεση της έρευνας είναι η διαδικασία ενσωμάτωσης τους συγκροτήματος σε αστική κλίμακα, μέσα από την ενσωμάτωση πολλαπλού προγράμματος που αναφέρεται τόσο στις κατοικίες όσο και στη πόλη και αντίστοιχα τη σχεδιαστική μεταβολή της μορφής του. Μας ενδιαφέρει η μεταβολή από μονάδες αμιγούς κατοικίας σε ενσωματωμένες μονάδες στις οποίες συνδέονται οι δραστηριότητες κατοίκησης και εργασίας. Στον υπαίθριο χώρο αναπτύσσονται χρήσεις που υποστηρίζουν σε συλλογικό επίπεδο τη λειτουργία του συγκροτήματος και το συνδέουν με τις γειτνιάζουσες αστικές λειτουργίες της πόλης. Στόχος είναι να αποτελέσει πόλος έλξης σκοπεύοντας στην συνύπαρξη χρηστών [κατοίκων, εργαζόμενων, πεζών...] με διαφορετικά ενδιαφέροντα και οικονομικές δυνατότητες.